

ikke vil med det gode, maa det være Staten muligt ved, at Staten indtræder i Fæsteejerens Plads. Det ærede Medlem fra Fuglebjerg omtalte i Gaar, hvorvidt det var muligt at faa flere af Landets Tjenestehuse ved de større Gaarde ind under denne Lovs Bestemmelser. Jeg ved ikke, hvorvidt der i Udvalget kan forhandles om dette og opnaas et eller andet Resultat. Jeg tror imidlertid, det er ugørligt, thi Berettigelsen til overhovedet at beskæftige os med denne Sag er Fæstetvangen, og jeg formoder, at de Huse, som ikke er Fæstetvang underlagte, vanskeligt kan komme ind under Loven.

Jeg skal slutte denne Omtale af Lovforslaget med at erkende, at den hele Sag neppe kan vinde Landsinteresse. Det kan den ikke mere som i Fortiden, thi naar der kun er 1 $\frac{1}{7}$ pCt. af Landets Jord tilbage under Fæste, taber Interessen sig. Sagen er dog stor nok til, at den har Interesse for baade Regering og Rigsdag, og vi bør se at bringe den til en snarlig Afgørelse. Dette, at der kun er faa Procent af Landets Jord tilbage under Fæste, kan ogsaa berettigede til at fremskynde Arbejdet, thi det turde tyde paa, at de Fæstere, som er tilbage, hovedsagelig er det, fordi de ikke har kunnet købe paa ret og rimelig Maade. Ogsaa andre Grunde kan have været indvirkende; men dette, at Ejeren af Fæstejord ved selv at skyde Overgang til Selvejendom ud til den nuværende Højkonjunktur og derved blive i Stand til for sig at indkassere den store Værdistigning, som ellers er blevet vore Bønders Ejendomsret, hvor Salg har fundet Sted, berettiger os til at indkassere for Staten de i § 9 omhandlede 10 pCt. af Købesummen. Dette, at Fæsteejeren har undladt at benytte sin Ret til at inddrage hver tiende Gaard, kan ikke forpligte Lovgivningsmagten til nu at undlade at annullere Lov af 19. Februar 1861 ved at fastsætte en anden Bestemmelse, og det er kun det, der sker, hvis man vedtager dette Lovforslag. Ingen vil dog bestride Lovgivningsmagtens Ret til at vedtage en ny Lov, hvorved en ældre Lovbestemmelse falder bort. Saa længe Fæstetvang til nogen dansk Jord bestaar, er denne Jord ikke under frit Eje som anden Mands Jord, og der er ikke nogen fortidig Bestemmelse om denne Jord, som Lovgivningsmagten ikke kan lave om, selv om det medfører nogen Nedsættelse af Værdien af Fæstejord. Den bestaaende Fæstelovgivning er ikke noget med de bestaaende

Love helt afsluttet, tværtimod. De to sidste Forsøg i 1872—73 og 1882—83 mislykkedes vel, men alene det, at Forsøgene blev gjort, er et Vidnesbyrd om, at Datidens Folketing nærrede den Anskuelse, at med Loven af 1861 er ikke det sidste Ord sagt i denne Sag. Og Staten vil ved en videre Udvikling af den Lovgivning, som regelmæssig er kommet til Udtryk fra 1792 til 1872, have det i sin Magt at forringe Fæstegodsets Værdi for Godsejeren. Det er ingenlunde Hensigten med dette Lovforslag. Jeg nævner kun Kendsgerningen for at vise, hvor stærk Lovgivningsmagtens Stilling faktisk er i denne Sag, og advare Modstanderne mod at stille sig alt for stejlt, saa at Sagen strander, thi Rigsdagen bliver neppe mere medgørlig i Fremtiden.

Jeg skal derfor anbefale paa mit Partis Vegne, at vi fører Sagen frem saa hurtigt som muligt, saa Lovforslaget kan blive ophøjet til Lov endnu i denne Samling.

Formanden: Folketingsmanden for Svendborg Amts 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Emil Petersen: Det forekommer mig, at det ærede Medlem fra Fredensborg (Moesgaard-Kjeldsen) paa et væsentligt Punkt lagde noget mere ind i Lovforslaget, end jeg har kunnet finde i det. Det er derfor, jeg vil tillade mig at rette et Spørgsmaal til det ærede Medlem. Saa vidt jeg hørte, fremsatte han to Paastande. Han sagde, at Lovforslaget dokumenterede, at Samfundet har Medejendomsret i Landets Jord, og endvidere, at Lovgivningen anerkendte Samfundets Ret til Andel i Værdistigningen paa Landets Jord. Jeg vil ikke benægte, at Samfundet har Ret til at tage Andel i Værdistigningen, ej heller, at Samfundet har en Medejendomsret i Landets Jord, det er ikke selve Hovedspørgsmaalet, jeg vil ind paa, men jeg vil spørge det ærede Medlem, hvilken Bestemmelse i Lovforslaget han sigter til, hvori denne Anerkendelse er fremkommet. Jeg har nemlig ikke kunnet finde den. Hvis det er udtrykt i Lovforslaget, maa det være sket meget dunkelt, i alt Fald have faaet et meget vagt Udtryk. Maaske sigter det ærede Medlem til § 9. Men hvis man vil bygge de fremsatte Paastande paa denne Bestemmelse i § 9 om, at der skal indbetales til Statskassen $\frac{1}{10}$ af Jor dens Værdi paa de der omhandlede